

dignos elegerint, ordinari; » et arg. cap. *Ex insinuatione* 14, cap. *Significasti* 18, cap. *Nobis* 25, De jurepatron., cum similibus. Et sic tenet communis doctorum.

(64. Papa tamen, si velit, potest libere disponere de beneficiis patronatus, nedum ecclesiasticorum, sed etiam laicorum, etiam invititis patronis. Communis cum Glossa in Clement. *Per litteras* 2, De præb. verb. *Apostolicis*; Fagnan. in c. *Quoniam* 3, De jurepatronat., n. 9. Reiffenstuel lib. III, Decretal., tit. 38, n. 63, arg. cap. *Licet* 2, De præbend., in 6. Cum enim juspatronatus, quod laici in ecclesiis habent, gratiosum sit, eosque ecclesia in tali potestate ex gratia sustineat, ut expresse dicitur in cit. cap. *Quoniam*, ibi: « Potestate, in qua eos ecclesia hucusque sustinuit, abutuntur, » etc., stat clarum, quod papa ex plenitudine potestatis possit tali jurepatronatus derogare arg. cap. *Omnis res* 1, De regul. juris, ibi: « Omnis res, per quascunque causas nascitur, per easdem dissolvitur. »

(65. Sed non expedit ut papa de jurepatronatus laicorum sic ipsis invititis disponat, ne laici a foundationibus retrahantur, ut notant communiter doctores, et quia « patronorum jura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est » ut dicit conc. Trid. sess. 25, *De reform.*, cap. 9. (66. Unde nunquam Papa censendus est velle derogare jurepatronatus proprio laicorum, nisi id clare exprimat. Fagnan. loc. cit., n. 11. Reiffenst. loc. cit., n. 63. Geminian. cons. 33. Pro clariori, n. 13, vers. Ex iis ergo patet; Felin. in tract. Quando litteræ Apostolicæ præjudic. patron. in princip. et alii passim.

(67. Non sic autem de jurepatronatus ecclesiasticorum, cui papa censetur derogare per simplicem concessionem, unionem, aut reservationem ab ipso factam. Communis cum supraecitatis. In tali enim jurepatronatus ecclesiasticorum cessant motiva non libere ei derogandi, quæ occurrunt in jurepatronatus laicorum. (68. Imo jurepatronatus ecclesiastico potest derogare etiam legatus summi pontificis, qui potest sibi reservare nondum vacantia beneficia jurispatronatus ecclesiastici, eaque vacantia conferre, etiam absque consensu patroni; quamvis non sic beneficia jurispatronatus laicalis, arg. c. *Dilectus* 6, De officio legati; et cap. *Cum dilectus* 28, De jurepatronatus: et ibi Abbas n. 2, Barbosa n. 1, et communis aliorum. Et ratio adducitur in cit. cap. *Cum dilectus*, scilicet, quia patronus ecclesiasticus subest jurisdictioni legati pontificii, et non sic patronus laicus. (69. Si autem juspatronatus sit mixtum, tunc legatus pontificis nec reservare nec conferre potest beneficium invititis patronis, quia patronus clericus participat de privilegio patroni laici, cum in jurepatronatus mixto semper attendatur qualitas favorabilior patronatus. Rota par. 12, rec. dec. 250, n. 22 et 23, et fuit dictum supra a n. 33 ad 38.

(70. Patronus potest nominare laicum,

dummodo iste reperitur clericus tempore præsentationis. Vivian. De jurepatron. lib. VI, cap. 7, n. 50, par. 2. Rota post eundem dec. 148, n. 15, et seq. et part. 19, recent. dec. 621, n. 22, et in Farfen. Canonicius 8 Junii 1714, § Postremo, coram Molines, Garcias De beneficiis, p. 7, cap. 1, num. 32 et seq. Parisius De resignat., lib. IV, q. 2 et 6. Piton. De controvers. patronorum, alleg. 100, n. 436. (71. Imo patronus potest etiam præsentare laicum coram ordinario sub conditione quod clericorum infra tempus statutum ad præsentandum, cum in hoc casu præsentatio collata videatur in tempus quo præsentatus erit capax per assecutionem clericatus ante institutionem. Parisius De resignat. benefic., lib. IV, quæst. 2, n. 5 et 6, citans Rotam, in Imolensi jurispatronatus 19 Novem. 1594, coram Orano, cujus Rotæ, et Parisii sententiam in sensu conclusionis videtur sequi etiam Barbosa De offic. et potest. episcop., par. 3, allegat. 72, n. 78, uti de facto pro seipsum citat Pitonius l. c., n. 437, et sic tenet etiam Garcias De beneficiis, p. 7, c. 1, n. 28 et 29. De Luca De jurepatron., disc. 45, n. 7. Modern. Roman. discept. 13, n. 45. Rota post Vivian. De jurepatronat. dec. 147, n. 19, et admisit Rota in Volaterana Beneficii 7 Decemb. 1709, § Nec valuit, coram Crispo, et sic tenuit etiam Rota apud Peniam decis. 4 et 147, n. 20, et in aliis, et Pyrr. Corrad. in Praxi Benefic., lib. IV, c. 6, n. 31 et 32, ut refert Cardin. de Luca cit. dec. 45, n. 5, et alii plures.

(72. Multi tamen, ut Ventriglia tom. II, annot. 7, n. 12, et sequent. citans alios, Reiffenstuel, lib. III Decretal., tit. 38, n. 71. Castropalao, et Gonzal. apud ipsum, et alii tenent oppositum; scilicet, quod patronus non possit præsentare laicum sub conditione futuri clericatus, nec alium aliunde incapacem sub conditione futuræ capacitatis intra tempus ad præsentandum statutum, v. g. sub conditione ætatis seu dispensationis acquirendæ, et hujusmodi, volentes quod in beneficiis attendatur capacitas tempore præsentationis; at hæc opinio non habet sequaces, uti dicit Pitonius cit. oper. De controvers. patronorum, allegat. 1, sub n. 23, in fine, ubi expresse dicit, quod modus præsentandi inhabilem sub conditione habilitatis intra terminum juris superventuræ, est omnino licitus; et sic etiam modus sese opponendi cor. institutore, quem servare possunt passive vocati, si per patronos omittantur; possunt enim comparere, et instare pro institutione, v. g. « Si, et postquam effecti fuerint clerici, aut dispensati ab ætate. » Hæc enim præsentatio, aut oppositio, seu instantia non expletur pure, sed pendet ab eventu seu conditione habilitatis purificanda intra quadrimestre, et interim remanet in pendulo; unde aut non purificabitur conditio intra terminum, et nulla adesse dicitur præsentatio seu oppositio; aut purificatur, et tali casu clericatus seu dispensatio retrotrahitur ad diem præsentationis et oppositionis, ut commu-

niter dixerunt supraecitati doctores, et Rota sub. n. 91. Hæc ille.

(73. Quamvis autem modus sic præsentandi sit omnino licitus, Cardinalis de Luca De jurepatronatus, cit. dec. 45, n. 8, dicit quod melius esset quod patronus differret præsentationem usque ad ultimum diem vel horam termini a lege præfiniti ad præsentandum, atque ita expectare capacitatem personæ sibi placitæ, quæ ob superventam capacitatem posset tali tempore validissime adhuc præsentari, ut tenet communis cum Pitonio De contr. patr., allegat. 2, n. 24, et alleg. 4, n. 23.

(74. Patrono recusante præsentare quem nominavit fundator, potest ille nedum irrequisito, sed imo etiam invito domino, comparere cor. Superiore, et institutionem obtinere. Communis cum Card. de Luca De jurepatron. disc. 20, n. 7, vers. Etiam sine præsentatione, Piton. cit. opere, alleg. 82, n. 10. Rota cor. Burret. dec. 755, n. 2, et in rec. dec. 68, n. 2. part. 12, et in Valentina Beneficii 9 Jan. 1693, § Moti, et 3 Apr. ejusdem anni § fin. coram Molines impress. apud Piton. Discept. eccles., 7, n. 31.

(75. Patronus nequit præsentare seipsum, quamvis sit clericus, et undequaque dignissimus. Communissima, textu expresso in cap. *Cum ad nostram* 7, De institutionibus, et cap. *Per nostras* 26, De jurepatronatus; præsentatio enim sui ipsius sapit ambitum, seu vitium ambitionis, ut innuitur in cit. cap. 26 De jurepatronatus. Tum quia, ut expresse dicitur in cit. cap. *Cum ad nostram* 7, De institutionibus; « inter dantem et accipientem debet esse distinctio personalis. » (76. Imo patronus non potest præsentari a procuratore a se constituto ad præsentandum, quia virtualiter seipsum præsentare censeretur, arg. cap. *Qui facit* 72, De reg. juris, in 6, ibi: « Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per seipsum. » Communis cum Rota decis. 185, par. 2, diversar. Castropalao part. 2, tract. 13, disput. 2, punct. 7, n. 2. Barbosa lib. III Juris ecclesiastic. univers. cap. 19, n. 195, et par. 3, De offic. et potest. episcop., alleg. 72, n. 87.

Potest tamen patronus rogare episcopum ut, si inveniatur dignus, sibi illud conferat; sive debet juspatronatus suum alteri donare donatione sincera, ex qua ipse perpetuo exspolietur jure patroni, quando donationem approbaverit episcopus, vel saltem episcopus conferat eidem absque prævia præsentatione beneficium, et beneficiatus illud acceptet, tum post collationem ipse præstet consensum suum. Benedictus XIV, Institution. eccles. 95, § 5.

(77. Potest etiam patronus acceptare beneficium, si hoc eidem, absque prævia præsentatione sui ipsius, motu proprio confert episcopus; tunc enim non præsentat seipsum, nec collatio habet originem a seipso, sed ab ordinario superiore vocatur, cui vocationi ipse consentire potest; alioquin patronus esset deterioris conditionis quam alii clerici, ipsique obsesset quod

beneficium fundaverit, quod non est dicendum; Barbosa cit. lib. III, Jus ecclesiastic. unic., cap. 12, n. 199, et cit. alleg. 72, n. 90. Abbas in cit. c. *Per nostras* 26, De jurepatronat. 31. Pirhing. lib. III Decretal., tit. 38, n. 73, et alii passim. (78. Imo potest patronus rogare et supplicare episcopum ut ipsi conferat beneficium, quo casu poterit episcopus illum gratificando admittere; Lambertin. De jurepatronat. lib. II, par. 1, q. 8, art. 3. Zerola in praxi episc. part. 1, § 2. Pirhing. loc. cit., n. 91. Barbosa cit. cap. 12, n. 199. Rota in Regiensi Jurispatronatus 19 Januar. 1624, coram Pirovano, et in ead. 5 Maii 1625, coram Ubaldo, et in Barchinonen. Beneficii 2 Maii 1625, cor. Pirovano.

(79. Patronus potest præsentare filium, aut alium consanguineum, vel conjunctum; filii enim, consanguinei, vel conjuncti ipsius patroni non debent esse deterioris conditionis quam alii; alioquin juspatronatus, quod est introductum in favorem fundatoris, retorqueretur in odium ipsius et suorum, quod nullatenus est dicendum, cum sit expresse contra c. *Quod ob gratiam* 61, De Regul. Juris in 6, ibi: « Quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum, » et sic tenet communis doctorum, et docet praxis universalis.

(80. Si plures sint patroni, potest unus præsentare alterum, dummodo sit habilis. arg. cap. *Cum in jure* 33, De election., ubi habetur, quod compromissarii unum ex seipsis eligere possint, et concordat cap. *Ne pro defectu* 41, cap. *Quia propter* 42, De election., cum similibus, ubi eligentibus permittitur unum ex seipsis eligere, ut servat praxis universalis, et sic tenet communis doctorum cum Glossa in c. *Consuluit* 15, De jurepatron., verb. *Concedant*.

(81. Patronus ecclesiasticus tenetur sub mortali præsentare digniorem ad beneficia curata seu parochialia, sive præsentatio fiat in concursu, sive extra concursum. Communis cum Reiffenstuel lib. I, Decretal., tit. 6, De election., § 10, a n. 241, et lib. III, tit. 38, De jurepatronatus, n. 77, vide verb. *Beneficia*, art. 5, a n. 17 ad 27, ubi late probata fuit hæc conclusio. (82. Non sic autem patronus laicus, sed sufficit quod præsentet dignum seu idoneum; Fagnan. in cap. *Quoniam* 3, De jurepatron., n. 15. Garcias De beneficiis, part. 7, cap. 16, n. 19. Barbosa in c. 18, sess. 24 concil. Trident., n. 152, cum pluribus ab ipso citatis contra alios plures ibi ab ipso adductos, et contra Reiffenstuel lib. III Decretal., tit. 78, a n. 81, ubi ait et probat quod probabilior et merito tenenda est sententia contraria, dicens, etiam patronos laicos graviter obligari ad sic præsentandum digniorem. At vide cit. verb. *Beneficia*, art. 5, n. 34 et 35, ubi cum plurimis fuit conclusum contrarium. Fateor tamen opinionem Reiffenstuel, et aliorum adversariorum esse vere probabilem.

(83. Hinc quando patronus laicus præsen-

tat clericum dignum ad beneficium etiam curatum, tenetur episcopus eum instituire, non obstante quod iudicet aliquem alium fore digniorem; arg. *Cum nobis* § *Hic igitur* 10, et cap. *Cum dilectus* 32, De elect. Est communis doctorum. (84. Imo præferendus est præsentatus a majori parte patronorum, dummodo sit idoneus et dignus, licet alius præsentatus a minori parte sit dignior, quia non est facienda comparatio zeli ad zelum, aut meriti ad meritum, sed numeri ad numerum; Glossa in cap. *Quoniam* 3, De jurepatronatus, verb. *Majoribus*; Fagnan. ibid., n. 15. Hostiensis ibidem 5, in verb. *Eligitur*; Lambertin tract. De jurepatronatus, lib. II, part. 3, quæst. 4, artic. 2 et 3. Barbosa De offic. et potest. episcop., par. 3, allegat. 72, n. 199, et alii ibi citati; Rota par. 9, tom. I, recent. dec. 235, n. 7, et part. 19, tom. I, decis. 298, n. 8 et 9.

(85. Patronus tum ecclesiasticus, tum laicus non tenetur præsentare digniorem, sed sufficit quod præsentet dignum ad beneficia simplicia et non curata; Vide d. verb. *Beneficia*, art. 5, n. 28 ad 30, ubi est satis probata conclusio.

(86. Patronus ecclesiasticus præsentans scienter indignum privatur ea vice jure præsentandi, et devolvitur potestas libere conferendi ad ordinarium; Fagnan. in cap. *Cum vos* 4, De officio ordinari. n. 27, et sequent. Barbosa De offic. et potest. episcop., cit. allegat. 72, n. 105, et communis, ac certa aliorum; arg. cap. *Sicut nobis in fine* 2, De suppleta negligentia prælator., et ibi Glossa fin. Et faciunt textus in cap. *Cum in cunctis* 7, § Cleric. sane, et cap. *Innotuit* 20, De elect., et cap. *Quoniam* 18, eod. in 6, ubi eligentes scienter indignum privantur ea vice jure eligendi. (87. Secus vero si ignoranter et inculpabiliter præsentent indignum, quia, tunc præsentatione per ordinarium rejecta, habent novum semestre ad alium præsentandum; argum., cap. *Si electio* 26, De election., in 6, ubi juris terminus ad eligendum de novo conceditur, quando eligentes ignoranter et inculpabiliter eligunt indignum, cujus electio ob vitium ab electoribus sic ignoratum cassatur. Sic communis Doctorum cum Lambertino par. 1, lib. II, q. 10, art. 4, n. 15. Fagnan. in cit. c. *Cum vos*, n. 32. Abbate ibidem n. 5. Joan. Andrea ibidem, n. 12.

(88. Patronus laicus præsentans scienter indignum, privatur probabilius etiam ipse ea vice jure præsentandi, et devolvitur potestas libere conferendi ad ordinarium; sic habetur expresse ex constitut. Novell. 123, De sanctissim. episcopis § Si quis oratorum domum 18, ubi sic statuitur: « Si vero, qui ab eis (scilicet patronis laicis) eliguntur, tanquam indignos prohibent sac. regulæ ordinari, tunc sanctissimus episcopus quoscunque putaverit meliores, ordinari procuret. » Et concordat Novell. 131, cap. 10. *Si quis ædificationem*. Item l. *Cum quidam ita*, ff. de legat., 2, et ibi Glossa, ubi probatur eum, qui electionem ex dispositione testa-

toris habet, privari potestate eligendi, si eligit indignum. Et sic tenet Abbas in cap. *Cum vos* 4, De offic. ordinarii n. 5, ubi dicit hanc sententiam esse verissimam, et allegat doctores de Rota idem tenentes dec. 205. Cardin. de Luca De jurepatronat., disc. 47, a n. 2, ubi adducit Rotæ decisionem, et dicit hanc sententiam esse magis communiter receptam, et eam solide probat solvendo contraria: Lambertin. De jurepatronat., par. 1, lib. II, qu. 10, art. 4, citans plures alios, Joan. de Lignan. in Clement. 1, De jurepatronat., Geminian. in cap. 1, De præbend., in 6. Barbosa De offic. et potest. episcop., cit. allegat. 72, n. 105, cum plurimis aliis ibi citatis; Rota p. 2, rec., dec. 206, n. 7, par. 14, dec. 291, n. 8, et alias repetitis vicibus tenuit Rota, teste Fagnano in cap. *Cum vos* 4, De officio ordinarii, n. 39, ubi citat alios doctores pro ista sententia: quamvis ipse ibidem a n. 46, dicat contrariam esse æquiorrem et benigniorem, et videri etiam de jure veriori. Reiffenstuel lib. III Decretal., cit. tit. 38, n. 87 ad 89, et alii plures.

(89. Et probatur a fortiori hæc nostra sententia, quia, si illi qui de jure communi habent potestatem eligendi, vel conferendi beneficium, ipso facto privantur tali jure seu potestate, quando eligunt seu instituunt indignum, ut in cap. *Cum in cunctis* 7, § final. De electione ergo, a fortiori et multo magis debent privari tali jure patroni qui illud habent ex sola gratia; cap. *Quoniam* 3, De jurepatronatus, cum jus commune difficilius tollatur quam privilegium, leg. *Ejus militis* § Militia, ff. De militar. testament.

(90. Vere probabilis tamen est sententia contraria, docens quod patronus laicus scienter præsentans indignum seu inhabilem, ea vice nec privatus nec privandus sit jure præstandi. Et hanc tenent Glossa in cap. *Cum vos* 4, De officio ordinari., verb. *Minus idonea*, et ibidem late Fagnan. a n. 35 usque in fin. Imola n. 6. Ancharanus n. 4. Pirhing lib. III Decretal., tit. 38, n. 104, et alii plures, arg. cit. cap. *Cum vos*, ubi certo præsupponitur indignum fuisse præsentatum a patrono laico, et tamen non devolvitur ad episcopum jus providendi de rectore ecclesiæ, sed solum potestas constituendi œconomum, quod satis demonstrat patronum laicum non fuisse privatum jure præsentandi, cum episcopus non providerit de rectore seu beneficiato ecclesiæ, aut de beneficio, sed solum de œconomio seu administratore beneficii adhuc vacantis. Et ratio est quia, si licitum est patrono laico variare, et alium præsentare, quando præsentavit idoneum; arg. cap. *Cum autem* 23, De jurepatronatus; multo magis licitum est si præsentavit indignum, cum variatio præcipue concedatur a jure, quando actus est illicitus, ut notat Joan. Andreas in cit. cap. *Cum vos* 4, De officio ordinarii, arg. capit. *Nostri* 9, De election. et cap. *Diversis fallaciis* 5, De clericis conjugat. Tum quia in puncto jurispatronatus mitius est agendum cum laicis quam cum clericis, ne ipsi laici a fundationibus retrahantur. Glossa magna in fine, et

Hostiensis n. 10, in cap. *Cum dilectus* 28, De jurepatronatus, et plene notatur in cap. *Dilectus* 6, De officio legati; tum quia nulli reperiatur in jure statuta hæc pœna, quod patronus laicus scienter præsentans indignum, sit pro ea vice ipso jure privatus potestate præsentandi; quamvis enim hæc pœna privationis sit expressa pro eligentibus scienter indignum in cit. c. *Cum in cunctis* 7, § final. De election., hinc tamen non sequitur, ut locum habere debeat in præsentantibus indignum; arg. cap. *Statutum* 22, De election., in 6, cum præsertim subsit etiam diversitas rationis, nam eligentes tribuunt jus in re, præsentantes autem solum jus ad rem; cap. *Cum Bertholdus* 18, De sententia et re judicata, ut dicit Fagnan. in cit. cap. *Cum vos* 4, De officio ordinarii, n. 54, ubi n. 55, subjungit hanc sententiam fuisse approbatam a sacra congregatione Concilii, quæ si in forma authentica adduceretur, ob auctoritatem tot undequaque eminentissimorum Patrum non esset ab ipsa recedendum.

(91. Certum autem est, et communiter tenent doctores utriusque sententiæ, quod si patronus laicus ignoranter præsentet indignum, non privetur jure suo, sed possit variare: quia, si non privatur jure suo patronus ecclesiasticus præsentans ignoranter indignum, ut probatum est supra n. 87, multo minus privabitur patronus laicus, utpote cui jura in hoc puncto magis favent quam illi, ut patet ex dictis n. antecedenti. Communissima arg. cap. *Cum vos* 4, De officio ordinarii.

(92. Quando plures æque digni præsentantur ab eodem patrono laico, potest episcopus ex ipsis libere instituere quem velit, textu expresso in cap. *Cum autem* 24, De jurepatronatus, ibi: « Cum autem advocatus clericum idoneum episcopo præsentaverit, et postulaverit postmodum, eo non refutato, alium æque idoneum in eadem ecclesia admitti, quis eorum alteri præferatur, iudicio episcopi credimus relinquendum, si laicus fuerit cui jus competit præsentandi. » Sic communis doctorum. (93. Si autem plures præsententur a patrono ecclesiastico, ille institui debet, qui prius fuit præsentatus, textu etiam expresso in cit. cap. *Cum autem*, ibi: « Verum si collegium vel ecclesiastica persona præsentationem haberet, qui prior est tempore, jure potior esse videtur. » Fagnan. ibidem n. 1. Abbas ibidem n. 1. Barbosa ibidem n. 1, et alii communiter. Et ratio est clara, quia cum patronus ecclesiasticus non possit variare præsentando alium etiam cumulative, per textum in cap. *Quod autem* 5, c. *Cum autem* 24, et c. *Pastoralis* 29, De jurepatronatus, ut fuit dictum supra n. 44, hoc ipso prima præsentatio valebit.

(94. Quando plures inæqualis dignitatis aut meriti simul vel successive ab unico patrono laico præsentantur, episcopus tenetur instituere digniorem; arg. cit. cap. *Cum autem*, ubi tunc præcise relinquuntur libertas episcopo, quando æque idonei præsentantur, adeoque a sensu contrario si non

æque idonei præsentantur, debet conformiter justitiæ distributiæ instituere digniorem; argum. c. *Licet ergo* 15, caus. 8, quæst. 1. Fagnan. in cap. *Cum autem*, n. 18. Abbas ibidem, n. 5. Barbosa De offic. et potest. episcop., alleg. 72, n. 201. Castropalao p. 2, tr. 13, disp. 2, punct. 9, n. 3. Azorius p. 2, lib. VI, cap. 22, q. 14. Reiffenstuel lib. II Decretal., cit. tit. 38, n. 107, et alii passim.

(95. Item quando plures inæqualis dignitatis aut meriti præsentantur a pluribus patronis cum æquali numero vocum, episcopus tenetur instituere digniorem; cap. *Quoniam* 3, De jurepatronatus, ibi: « Præsentati decreto statuimus ut, si forte in plures partes fundatorum se vota diviserint, ille præferatur ecclesiæ, qui majoribus juvatur meritis. » Et sic tenent Innocent. ibidem, in fine, Joann. Andreas in cap. *Cum autem* 24, De jurepatronatus, n. 3. Barbosa ibidem, n. 8, et cit. alleg. 72, n. 201, cum aliis ibi citatis. Castropalao loc. cit., disp. 2, punct. 9, n. 3. Roch. de Curte De jurepatronat., in verb. *Honorificum*, q. 16. Lambertin. et alii plures apud Ricc. in Praxi, part. I, resol. 217, n. 1 et sequent., ubi cum aliis non excusat a peccato mortali episcopus qui, prætermisso digniore, instituit dignum, licet non teneatur ad restitutionem, quem sequitur Ventriglia tom. II, De jurepatronatus, adnot. 1, § 3, n. 47, ubi dicit hoc esse indubitatum. (96. Et talis dignior prætermisus posset ab instituente appellare. Barbosa cit. allegat. 72, n. 202. Garcias De benefic. par. 9, cap. 3, n. 32, et multi alii, quos refert Riccius loc. cit., n. 4. (97. Contrarium tamen tenent Fagnanus in cit. cap. *Cum autem* 24, De jurepatronat., n. 23. Abbas ibidem, n. 9. Silvester verb. *Juspatronatus*, quæst. 8. Reiffenst. lib. III Decretal., cit. tit. 38, n. 94, et alii plures volentes quod, quando plures, a pluribus patronis præsentati, in votis sunt pares, licet in dignitate et merito sint dispares seu inæquales, neuter eorum acquirat jus, nec teneatur episcopus aliquem ex præsentatis, etsi digniorem instituere, adeoque neque digniorem prætermisum posse ab instituente appellare.

(98. Quando plures æqualis dignitatis et meriti præsentantur a pluribus patronis cum æquali numero vocum, tunc episcopus potest ex ipsis sic præsentatis instituere quem maluerit, et sic est locus gratificationi. Joan. Andreas et Abbas in cit. cap. *Cum autem* 24, De jurepatronat. Barbosa ibidem, n. 8, et citata alleg. 72, n. 200. Lambertin. De jurepatronat., lib. II, p. 3, q. 5, princip. artic. 1, n. 2. Cæsar de Grassis De jurepatronat., decis. 1, n. 9. Marc. Antonius Variar. resol., lib. I, resol. 104, n. 1, verb. *Tum demum*, Castropalao loc. cit., disp. 2, punct. 9, et alii passim.

(99. Quando patroni litigant inter se super jurepatronatus, et litem non finiunt intra terminum quatuor vel respective sex mensium a jure concessum, et nullus ex ipsis est in notoria possessione præsentandi, tunc pro ea vice beneficium libere confert ordinarius, ad quem pertinet institutio. Communis textu claro in cap. *Quoniam* 3, cap.

Si vero 12, cap. *Eam te decet* 22, et cap. *Cum propter* 27, De jurepatronatus.

(100. Si vero unus ex litigantibus patronis sit, cum bona fide in notoria possessione presentandi ad tale beneficium vere patronatum, tunc ipse valide et licite presentat, et presentatus, non obstante lite, debet institui, et firmiter manebit talis presentatus ab ipso, quamvis postea in judicio talis patronatus succumbat, textu expresso in cap. *Consultationibus* 19, De jurepatronat., et ibi doctores passim, et signanter Fagnanus n. 16 et 17, ubi citat plures Rotæ decisiones. Barbosa n. 5, cum pluribus ibi citatis; et Rota rec. par. 1, dec. 224, n. 1, part. 2, dec. 191, n. 1, par. 10, dec. 301, n. 13, par. 14, dec. 469, n. 5, et sæpe alibi. (101. Ad quem effectum attenditur etiam unica presentatio effectuata. Rota par. 5, tom. I, dec. 8, n. 4. Vivian. in Praxi jurisdiction. patronat., lib. v, c. 4, n. 9. Gonzalez ad Regul. 8. Cancellar. Glossa 18, n. 76, et Glossa 45, § 2, n. 29. Barbosa loco cit., n. 6, cum pluribus ibi citatis.

(102. Quando lis est inter patronum et episcopum pugnantes pro ecclesiæ libertate, si lis non finiatur intra terminum quatuor seu respective sex mensium a jure statutum, nequit episcopus aliquem pro libitu instituere, sed debet interea ponere ecclesiæ œconomum, donec lis finiatur arg. cap. *Cum vos* 4, De officio ordinarii, Fagnanus in cit. cap. *Quoniam* 3, De jurepatron., n. 18. Abbas ibidem, n. 7. Hostiensis ibidem, n. 7. Barbosa De offic. et potest. episcop., cit. alleg. 72, n. 141, citans Rotam. dec. 411, n. 3, par. 1 Diversar. et in c. *Eam te decet* 22, n. 6, De jurepatronatus, et alii passim.

(103. Item quando lis est inter patronum et presentatum, vel inter ipsos presentatos, non potest episcopus pro libitu aliquem instituere, quamvis lis duret ultra quatuor vel sex respective menses; sed interea, lite durante, debet deputare œconomum; Fagnanus in cit. cap. *Quoniam*, n. 19, ubi citat Rotam, Abbas ibidem, n. 7. Barbosa cit. alleg. 72, n. 141, et communis aliorum; et ratio est, quia cum cit. cap. *Quoniam* 3, De jurepatron., et alia jura concedentia liberam collationem ordinario tempore litis, loquuntur solum de casu quo lis est inter ipsos patronos, adeoque tanquam odiosa et exorbitantia non sunt extendenda ad casus similes, etiamsi esset paritas rationis; argum. cap. *Quæ a jure* 28, de Regul. juris in 6, ibi: « Quæ a jure communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda; » et cap. *Quod alicui* 74, de regul. juris, eodem in 6, ibi: « Quod alicui gratiose conceditur, trahi non debet ab aliis in exemplum. » Unde cap. *Is qui* 1. Filiis presbyterorum, § Ille vero, dicit expresse summus pontifex: « Prætextu dispensationis hujusmodi, quam exorbitantem a jure oportet veluti odiosam restringi. »

(104. Ex versiculis allatis supra n. 59, quatuor præcipue jura competunt patrono; unde, visis iis quæ ad ipsum spectant ratione juris presentandi, breviter adducun-

tur ea quæ spectant ad ejus jus honoris. (105. Jus igitur honoris competens patrono, et indicatum in allatis versiculis per verba *Honor et Præsit*, consistit specialiter in præcedentia processione, ita ut in processione fieri solitis, locus dignior præ aliis laicis ei debeatur. Item quod in ecclesia sua patronata debeat honorari in præcedentia nobilioris sedis et dignioris loci, atque in præcedentia in suscipienda pace, thurificatione, aquæ aspersione, candela in die Purificationis B. M. V., palmæ ramo in Dominica Palmarum, et in suscipiendis cineribus prima die Quadragesimæ, et carbonibus benedictis in die sabbati Majoris Hebdomadæ, et in aliis similibus casibus, argum. cap. *Piæ mentis* 26, caus. 16, quæst. 7, et cap. *Nobis* 25, De jurepatronat. (106. Et sic communis doctorum. Limitatur tamen hoc jus honoris quoad thurificationem et pacem in mulieribus, quia illis non datur thus et pax inter missarum solemnias, ut decrevit sacra congregatio Rituum in Placentina 28 Januarii 1612, et in Lucerina 3 Junii 1517, ut refert Sellius Select. canonic., c. 51, num. 17, et Barb. in Summa Apostolic. decisionum, verb. *Mulieres*, n. 5. (107. Item limitatur jus honoris debiti patrono, quando adest præsens dominus territorialis loci, quia tunc præcedentia et honorificentia in supradictis debetur ipsi domino territoriali ante patronum, uti recte notant Fagnanus in c. *Nobis* 25, De jurepatronatus, n. 21, et sequent. Pirhing lib. III, Decret., tit. 38, n. 36. Reifensstuel ibidem, n. 111, et alii. Cum etenim talis dominus territorialis jurisdictionem contentiosam habeat in suo territorio etiam in ipsum patronum, absurdum esset si ipsi patrono exhiberetur major honor quam illius domino habenti in eum jurisdictionem.

(108. Si autem patronus esset rex vel supremus princeps, tunc, ratione prædictæ honorificentiae, tenerentur presbyteri et clerici ejusdem ecclesiæ patronatæ occurrere ei usque ad ambitum ecclesiæ; dummodo hoc non semper et quotidie, sed raro fiat, ut docet Cassan. in Catalog. gloriæ mund., 4, part. considerat. 8, circa med., et alii multi, quos refert, et sequitur Lothar. De re benefic., lib. II, qu. 4, n. 3, et sequ., et jam notaverat Abbas in cit. cap. *Cum nobis* 25, De jurepatronatus, n. 5, et Glossa magna in c. unico eodem in 6.

(109. Patrono, ratione juris defendendi, indicati in allatis versiculis per verbum *defendat*, competit præminentia, ut possit defendere ecclesiam, et inquirere, ne bona illius dilapidentur; et denunciare personas illa dilapidantes; imo et perscrutari, ne a beneficiato ipso dilapidentur aut male alienentur, et revocare alienationem male et indebite factam. Roch. de Curte De jurepatronatus, verb. *Onerosum*, n. 3, et verb. *Honorificum*, sub n. 10. Barbosa lib. III Juris ecclesiast. univers., cap. 12, n. 213. Lambertinus De jurepatronat., lib. III, qu. 2, principal. art. 5, et alii. Quamvis tamen supradicta competant patrono, et pro illis exsequendis possit in judicio comparere, et

instare, nihilominus ea ipsi competunt, nedum ex jure honorifico, et ex præminentia, sed etiam, et potius ex jure oneroso, ut advertit Lambertinus l. c., per plures articulos; Ventriglia to. II, De jurepatronatus, annot. 1, § 4, n. 12, et alii.

(110. Alias patronus ecclesiasticus de jure habebat custodiam ecclesiæ vacantis; arg. cap. *Cum vos* 4, De officio ordinarii, cap. *Bonæ memoriæ* 51; De appellationibus, cap. *Relatum* 12; De Testamentis, § Nomine, cap. *Cum et plantare* 3; De privilegiis, § in Ecclesiis. (111. Patronus tamen laicus non habebat de jure talem custodiam, sed defensionem tantum, ut cap. *Filiis* 34, cap. *Decernimus* 32, caus. 16, quæst. 7, argum. cap. *Cum vos* 4, De officio ordinarii; et ibi Glossa penult. vers. Ex hac littera. Innocent. n. 1. Hostiens. n. 3. Joann. Andr. num. 15; Fagnanus n. 5. (112. Post concilium autem Tridentinum, tam patronus ecclesiasticus, quam laicus nullatenus potest se ingerere in fructibus beneficii patronati: conc. Trident. sess. 25, De reformat., cap. 9, vers. Patroni autem. (113. Imo patronus se ingerens in perceptione fructuum beneficii patronati, aut bona ipsius usurpans, privatus est statim jurepatronatus, et incurrit excommunicationem Papæ reservatam: concil. Trident. sess. 22, cap. 11, vers. Quod si ejusdem ecclesiæ patronus; Barbosa ibidem, n. 13 et 14, et in cap. *Præterea* 23, De jurepatronatus, n. 3. Galet., in Margarita casuum conscient., verb. *Juspatron.* penult.

(114. Patrono competit ultimo jus alimentationis indicatum in allatis versiculis per illa verba: *Alatur egenus, utilitasque*; textu expresso in cap. *Nobis* 25, De jurepatronatus, ibi: « Et si ad inopiam vergat, ab ecclesia illi modeste succurratur, sicut in sacris est canonibus institutum. » Et tales canones, in quibus est id institutum, sunt cap. *Contra* 29, caus. 16, quæst. 7, ibi: « Si vero fundatores ecclesiarum ad inopiam vergere cœperint, ab eisdem ecclesiis temporalis vitæ suffragia percipiant: » et c. *Quicumque* 30, eadem causa 16, et qu. 17, ibi: « Quicumque fidelium propria devotione de facultatibus suis aliquod ecclesiæ contulerint, si forte ipsi, aut filii eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem ecclesia suffragium vitæ pro temporis usu percipiant. » Et sic communis doctorum.

(115. Imo jus alimentationis in tali casu competit patrono non solum pro se, sed etiam pro uxore, liberis et familia; arg. cit. cap. *Quicumque* 20, caus. 16, qu. 7, ibi: « Ipsi, aut filii eorum; » Lambertin. De jurepatronatus, lib. III, quæst. 3, princip. art. 6, n. 3, et sequent. Surdus De aliment. tit. 4, quæst. 28, num. 18, et tit. 7, quæst. 32, num. 30. Barbosa in cit. cap. *Nobis* 25, De jurepatron., et alii communiter. (116. Et talis alimentatio debet esse integra quoad cibum, potum, lectum, vestitum, et omnia, quæ ad honestam sustentationem sunt necessaria; arg. cit. cap. *Nobis* 25, De jurepatron., ibi: « Ab Ecclesia illi succurratur, » c. cap. *Contra* 29, caus. 16, quæst. 7, ibi: « Ab

eisdem Ecclesiis temporalis vitæ suffragia percipiant: » et cap. *Quicumque* 30, eadem causa, et quæst. ibi: « Ab eadem Ecclesia suffragium vitæ pro temporis usu percipiant. » (117. Nomine enim alimentorum veniunt non solum cibus et potus, sed etiam vestis, habitatio, et alia necessaria ad prædictam honestam sustentationem, arg. l. Legatis, ff. De alimentis et cibariis, et l. Verbo victus, 33, ff. De verbor. significat., ibi: « Verbo victus continentur quæ esui, potuique, cultuique corporis, quæque ad vivendum homini necessaria sunt: vestem quoque victus habere vicem Labeo ait; » Communis cum citatis doctoribus.

(118. Talia alimenta debentur patronis secundum qualitatem personarum, id est ampliora, et pinguiora nobilibus quam ignobilibus et rusticis, et sic de aliis plus, vel minus indigentibus. Surdus De alimentis, tit. 4, quæst. 18, n. 15. Barbosa lib. III Juris Eccles. univers., cap. 12, num. 218. Riccius in Praxi, part. 1, resol. 164. Ventriglia cit. tom. II, adnot. 1, § 4, n. 24, et alii passim. (119. Et ea præstanda sunt patronis in eorum domo propria, et non ipsa ecclesia. Surdus De aliment., tit. 5, q. 14, n. 21. Rebuff., in tract. Congruæ portionis, n. 97. Barbosa loco cit., n. 328. Ventriglia loco cit., n. 26, et alii.

(120. Patronus est alimentandus a beneficiato per eum presentato ad beneficium, etiamsi ex post renuntiaverit, vel donaverit juspatronatus, quia jus alimentorum nunquam censetur donatum, cum cohæreat inseparabiliter personæ patroni presentantis. Lambertin. lib. III, quæst. 3, princip. art. 13, n. 2. Riccius in Praxi par. 1, resol. 264, vers. Ampliatur tertio. Ventriglia loco cit., n. 20, et alii. (121. Imo ratioque talis inseparabilitatis, nec si retineat juspatronatus, potest patronus tale jus percipiendi alimenta vendere, cedere, donare, vel alio titulo distrahere. Abbas in cap. *Præterea* 23, De jurepatron., in fine. Surd. De alim., tit. 7, qu. 32, n. 13. Tiraquell. De retract. consanguin. § 36, glossa 1, n. 32. Ventriglia loco cit., n. 20, ubi testatur de communi, quia cum hoc sit privilegium personale, cedi non potest, sed debet sequi personam, cap. *Privilegium* 2, De regul. juris in 6, ibi: « Privilegium personam sequitur. »

(122. Patronus pauper est alimentandus ab ecclesia, etiamsi sit facta libera a patronatu per renuntiationem talis juris ipsi a patrono factam, et hoc a fortiori, quia ecclesia in tali casu, non solum recipit esse a prædicto patrono, sed esse liberum, et proinde duplici favori debet correspondere duplicata obligatio, cum beneficianti sit benefaciendum: c. *Cum in Officiis* 7, De testamentis, l. Sed, etsi § Consuluit. ff. De petit. hæred.; quæ ratio, cum valeat apud omnes, multo magis debet valere apud Ecclesiam, quæ dicitur mater, et refugium, seu confugium pauperum; arg. c. *Ad Romanam Ecclesiam* 6, caus. 2, quæst. 6. Lambertin. loco cit. n. 3. Ventriglia loco cit., n. 21. Pittonus tom. I, De jurepatron. 44, n. 48, et alii pas-